

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.XX- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 1 / 14

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права
та міжнародних відносин

27 серпня 2024 р.,

протокол № 8

Голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА вибіркової навчальної дисципліни «Політична психологія»

Схвалено на засіданні кафедри
національної безпеки, публічного
управління та адміністрування

26 серпня 2024 р.,

протокол № 7

Завідувач кафедри

 Світлана СВІРКО

Розробник: кандидат економічних наук, доцент ДИКА Олена

Житомир
2024 – 2025 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 2 / 14

Робоча програма навчальної дисципліни «Політична психологія» затверджена Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин від 27 серпня 2024 р., протокол № 8.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 3 / 14

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	вибіркова	
Модулів – 1	Лекції	
	32 год.	6 год.
Змістових модулів – 1	Практичні	
	32 год.	6 год.
Загальна кількість годин – 120	Лабораторні	
	год.	год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 3,5	Самостійна робота	
	56 год.	108 год.
	Вид контролю: залік	

Частка аудиторних занять і частка самостійної та індивідуальної роботи у загальному обсязі годин з навчальної дисципліни становить:

для денної форми навчання – 53 % аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 10% аудиторних занять, 90 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 4 / 14

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни формування навичок та знань у студентів щодо системного психологічного мислення та комплексу спеціальних знань у галузі політичної психології: загального уявлення про предмет політичної психології, напрямки та галузі, методи тощо; явища взаємовпливу політичних та психологічних процесів, співвідношення свідомого і неусвідомлюваного в політичній поведінці соціальних груп та особистості; закономірності сприймання політичної влади та формування політичного іміджу.

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- засвоєння студентами системи уявлень щодо специфіки політичної психології як науки (її предмета та завдань, зв'язку з іншими науками, кола методологічних проблем, історії формування політичної культури);
 - прищеплення навичок аналізу політичних процесів;
 - засвоєння сутності та особливостей методів політико-психологічного дослідження;
 - оволодіння методами впливу та їх специфіки в політичній психології;
 - з'ясування становлення та стану прикладної політичної психології в Україні.
- Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- предметну область та особливості діяльності політичного психолога;
- понятійно-категоріальний апарат політичної психології;
- методи впливу та специфіку їх застосування в політичній психології;
- основні елементи та типи політичної культури;
- чинники впливу політичної діяльності на особистість.

вміти:

- самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- застосовувати комунікативні технології в політичному житті суспільства;
- самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження в політичній сфері;
- аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;
- визначати соціально-психологічні проблеми політичного вибору.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати наступні Soft skills:

- *комунікативні навички*: письмове, вербальне й невербальне спілкування; вести дискусію і відстоювати свою позицію; вміння шукати, аналізувати та використовувати інформацію;
- *уміння виступати привселюдно*: вміння публічно та професійно презентувати результати власних досліджень;
- *гнучкість і адаптивність*: уміння аналізувати ситуацію, орієнтування на вирішення проблеми;
- *особисті якості*: креативне й критичне мислення; етичність, доброчесність, повага до оточуючих.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 5 / 14

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Методологія політичної психології

1. Політична психологія як наука
2. Об'єкт та предмет політичної психології
3. Основні категорії аналізу політичної психології
4. Роль і місце політичної психології в системі психологічного знання
5. Цілі і завдання сучасної політичної психології

Тема 2. Категоріально-понятійний апарат політичної психології

1. Політична свідомість
2. Взаємозв'язок психологічного та політичного в соціальній сфері
3. Політика крізь призму психології
4. Проблема психологічної інтерпретації політико-ідеологічних феноменів
5. Основні методи дослідження політичної психології

Тема 3. Політична культура

1. Психологічне визначення політичної культури
2. Елементи та типологія політичної культури
3. Соціально-психологічне розуміння громадянської свідомості та самосвідомості особистості
4. Механізми та методи формування сучасної політичної культури суспільства

Тема 4. Психологія особистості в політичній сфері

1. Особистість та політика
2. Політична позиція громадянина та політична соціалізація
3. Політична свідомість та політична поведінка як основні категорії політичної психології
4. Проблема політичної поведінки в психології
5. Поєднання психологічного та ідеологічного аспектів в політичній сфері
6. Проблема свідомого й несвідомого в політиці та ідеології

Тема 5. Психологічні характеристики політичної діяльності

1. Соціально-психологічні аспекти міжгрупових взаємин в суспільстві
2. Психологічні аспекти і категорії політичного впливу
3. Соціально-психологічні механізми та методи політико-ідеологічного впливу

Тема 6. Психологія малих груп у політиці

1. Група як суб'єкт у політиці
2. Типи та типології малих груп
3. Формування політичних поглядів особистості
4. Чинники впливу політичної діяльності на особистість
5. Мотивація участі в політичному процесі у складі малих груп
6. Соціально-психологічні проблеми політичного вибору
7. Соціально-психологічні механізми та засоби впливу на електоральну поведінку

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 6 / 14

Тема 7. Політичний лідер та його імідж

1. Проблема лідерства в сучасній соціальній та політичній психології
2. Психологічні теорії політичного лідерства
3. Основні типи політичних лідерів
4. Феномен іміджу в політичній психології
5. Складові іміджу як складного соціально-психологічного феномену
6. Психологічні фактори формування та корекції політичного іміджу
7. Психологія політичного іміджмейкінгу

Тема 8. Методи психологічного впливу на політику

1. Психологічні та ідеологічні аспекти в політичній сфері
2. Проблема політичної поведінки в психології
3. Політична свідомість на шляху від тоталітаризму до демократії
4. Проблема свідомого й несвідомого в політиці та ідеології
5. Масова політична свідомість як соціально-психологічний феномен
6. Колективне несвідоме в політиці

Тема 9. Психологія управління натовпом

1. Психологічні аспекти категорії політичного впливу
2. Соціально-психологічні механізми та методи політико-ідеологічного впливу
3. Психологічні закономірності використання психотехнологій у виборному процесі
4. Види психотехнологій
5. Політичний маркетинг
6. Етичні проблеми застосування психотехнологій

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Тема 1. Методологія політичної психології	11	2	2	7	11	1	–	10
Тема 2. Категоріально-понятійний апарат політичної психології	11	2	2	7	11	1	–	10
Тема 3. Політична культура	14	4	4	6	14	–	1	13
Тема 4. Психологія особистості в політичній сфері	14	4	4	6	14	–	1	13
Тема 5. Психологічні характеристики політичної діяльності	14	4	4	6	14	1	–	13
Тема 6. Психологія малих груп у політиці	14	4	4	6	14	1	1	12
Тема 7. Політичний лідер та його імідж	14	4	4	6	14	–	1	13
Тема 8. Методи психологічного впливу на політику	14	4	4	6	14	1	1	12
Тема 9. Психологія управління натовпом	14	4	4	6	14	1	1	12
РАЗОМ	120	32	32	56	120	6	6	108

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 7 / 14

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Методологія політичної психології	2	—
2	Тема 2. Категоріально-понятійний апарат політичної психології	2	—
3	Тема 3. Політична культура	4	1
4	Тема 4. Психологія особистості в політичній сфері	4	1
5	Тема 5. Психологічні характеристики політичної діяльності	4	—
6	Тема 6. Психологія малих груп у політиці	4	1
7	Тема 7. Політичний лідер та його імідж	4	1
8	Тема 8. Методи психологічного впливу на політику	4	1
9	Тема 9. Психологія управління натовпом	4	1
РАЗОМ		32	6

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Методологія політичної психології 1. Роль і місце політичної психології в системі психологічного знання 2. Цілі і завдання сучасної політичної психології	7	10
2	Тема 2. Категоріально-понятійний апарат політичної психології 1. Основні методи дослідження політичної психології	7	10
3	Тема 3. Політична культура 1. Соціально-психологічне розуміння громадянської свідомості та самосвідомості особистості	6	13
4	Тема 4. Психологія особистості в політичній сфері 1. Політична позиція громадянина та політична соціалізація	6	13
5	Тема 5. Психологічні характеристики політичної діяльності 1. Соціально-психологічні аспекти міжгрупових взаємин в суспільстві	6	13
6	Тема 6. Психологія малих груп у політиці 1. Група як суб'єкт у політиці 2. Типи та типології малих груп	6	12
7	Тема 7. Політичний лідер та його імідж 1. Проблема лідерства в сучасній соціальній та політичній психології	6	13
8	Тема 8. Методи психологічного впливу на політику 1. Проблема політичної поведінки в психології	6	12
9	Тема 9. Психологія управління натовпом 1. Етичні проблеми застосування психотехнологій	6	12
РАЗОМ		56	108

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 8 / 14

7. Індивідуальні самостійні завдання

Індивідуальне завдання 1

Оберіть одну з недавніх політичних кампаній (в Україні чи за кордоном) та проаналізуйте, як психологічні методи були використані для залучення виборців.

Індивідуальне завдання 2

Оберіть відомого політика і створіть його психологічний портрет, базуючись на його публічних висловлюваннях, поведінці та рішеннях.

Індивідуальне завдання 3

Виберіть певний випадок, коли політична психологія відіграла важливу роль (наприклад, вплив пропаганди під час виборів). Проаналізуйте, які психологічні механізми були застосовані.

Індивідуальне завдання 4

Проведіть дослідження, які психологічні фактори впливають на вибір кандидата виборцями. Проаналізуйте роль емоцій, стереотипів і соціальних норм.

Індивідуальне завдання 5

Оберіть історичного чи сучасного політичного лідера і проаналізуйте його стиль лідерства з точки зору психології.

Індивідуальне завдання 6

Проаналізуйте психологічні фактори, що сприяють виникненню політичних конфліктів. Виберіть конкретний приклад з історії або сучасності.

Студент обирає на вибір одне індивідуальне завдання для виконання. Форма виконання – письмова робота обсягом 5-7 сторінок (розмір шрифту – 14 пунктів (для таблиць та рисунків – 12 пунктів), поля – 2 см, міжрядковий інтервал – 1,5 для таблиць та рисунків – 1).

Виконане індивідуальне науково-дослідне завдання подається викладачу, який читає лекційний курс з даної дисципліни, не пізніше ніж за 1 місяць до іспиту. Можливий захист завдання шляхом усного звіту здобувача про виконану роботу (до 5 хв.).

8. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- Вербальні методи (лекція, пояснення)
- Наочні методи (спостереження, демонстрація, ілюстрація)
- Практичні методи (проведення дослідів, експериментів, виконання різних видів вправ, практичних завдань, кейсів)
- Дискусійний метод
- Метод активного навчання (проведення ділових ігор, мозковий штурм, командна робота)
- Ситуаційний метод
- Методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, написання есе, підготовка доповідей, написання наукових статей)

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 9 / 14

9. Методи контролю

Перевірка досягнення результатів навчання здійснюється з використанням наступних методів:

- Усне опитування, участь у дискусії, відповіді на проблемні запитання
- Перевірка виконання домашніх завдань, практичних завдань, вправ, кейсів
- Експрес-тестування
- Перевірка виконання та захист індивідуальних завдань
- Самооцінювання та взаємооцінювання
- Залік

10. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Державному університеті «Житомирська політехніка» та розподілу балів, що наведений нижче.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни включає поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня засвоєння знань, формування умінь і навичок здобувачів вищої освіти впродовж вивчення ними матеріалу модуля (змістових модулів) навчальної дисципліни. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять.

Підсумковий контроль проводиться для підсумкового оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Процедура складання заліку визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань поточного контролю	100	100
Підсумкова семестрова оцінка	100	100

Розподіл балів за виконання завдань поточного контролю

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Виконання завдань під час навчальних занять	60	60
Виконання та захист індивідуальних самостійних завдань	40	40
Виконання науково-дослідної роботи та інших видів робіт (додаткові – заохочувальні бали):		
1. Участь у студентських предметних олімпіадах, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах	10	10
2. Підготовка наукових статей	7	7
3. Підготовка тез доповідей наукових конференцій	3	3
Разом за виконання завдань поточного контролю	100	100

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 10 / 14

Розподіл балів за виконання завдань під час навчальних занять

Види робіт здобувача вищої освіти	Кількість балів за семестр	
	денна форма	заочна форма
Відповіді (виступи) на заняттях	10	10
Участь у дискусії	10	10
Виконання тестових завдань	10	10
Виконання та захист практичних завдань, вправ, кейсів	30	30
Разом за виконання завдань під час навчальних занять	60	60

З метою застосування цілих чисел для оцінювання результатів роботи здобувачів під час навчальних занять може використовуватися 100-бальна шкала оцінювання щодо кожного окремо виду робіт. Розрахунок загальної кількості балів, які здобувач може набрати за результатами роботи під час навчальних занять протягом семестру, проводиться за формулою:

$$P_{\text{НЗ}} = \sum(P_i \times BK_i) \times K_{\text{НЗ}}, \quad (1)$$

де $P_{\text{НЗ}}$ – загальна кількість балів, набраних здобувачем за виконання завдань під час навчальних занять за семестр;

P_i – кількість набраних здобувачем балів за семестр за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять (за 100-бальною шкалою);

BK_i – ваговий коефіцієнт за виконання i -го виду робіт під час навчальних занять. Значення вагових коефіцієнтів розраховуються шляхом ділення кількості балів, яка передбачена за виконання окремого виду робіт під час навчальних занять, на сумарну кількість балів за виконання усіх видів робіт під час навчальних занять за семестр;

$K_{\text{НЗ}}$ – коригувальний коефіцієнт, який визначається шляхом ділення кількості балів, що передбачена за виконання завдань під час навчальних занять за семестр, на 100 балів.

Якщо здобувач вищої освіти набрав за поточний контроль 60 балів або більше, він може погодити дану оцінку в електронному кабінеті і вона стане семестровою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни.

Якщо здобувач вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни набрав 60 балів або більше і бажає покращити свій результат успішності, він проходить процедуру підсумкового контролю у формі заліку. За складання заліку здобувач вищої освіти може набрати 100 балів. Семестрова оцінка з навчальної дисципліни формується за результатами підсумкового контролю.

Здобувач вищої освіти допускається до процедури підсумкового контролю у формі заліку, якщо за виконання завдань поточного контролю набрав 50 балів або більше.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 11 / 14

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та / або інформальній освіті

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках окремих тем навчальної дисципліни, здійснюється викладачем за зверненням здобувача вищої освіти та представленням документів, які підтверджують результати навчання (сертифікати, свідоцтва, скріншоти тощо). Рішення про визнання та оцінка за відповідну частину освітнього компонента приймається викладачем за результатами співбесіди зі здобувачем вищої освіти.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті в рамках цілого освітнього компонента, здійснюється за процедурою, яка визначена у Положенні про організацію освітнього процесу у Державному університеті «Житомирська політехніка».

Шкала оцінювання

Шкала ЄКТС	Національна шкала	100-бальна шкала
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

11. Глосарій

№ з/п	Термін державною мовою	Відповідник англійською мовою
1	Психологія	Psychology
2	Політична психологія	Political psychology
3	Психологічне явище	A psychological phenomenon
4	Психологічні проблеми відносин	Psychological problems of relationships
5	Психологія громадської думки	Psychology of public opinion
6	Політична свідомість	Political consciousness
7	Психологічний феномен	A psychological phenomenon
8	Національна психологія	National psychology
9	Політична орієнтація	Political orientation
10	Політична участь	Political participation
11	Політична поведінка	Political behavior
12	Психологія політичних маніпуляцій	Psychology of political manipulation
13	Політична свідомість	Political consciousness
14	Політична ідеологія	Political ideology
15	Психологічні аспекти політичної культури	Psychological aspects of political culture
16	Психологія політичної соціалізації	Psychology of political socialization
17	Психологія політичної діяльності	Psychology of political activity
18	Психологія груп у політиці	Psychology of groups in politics
19	Психологія політичного лідерства	Psychology of political leadership
20	Психологія політичної еліти	Psychology of the political elite

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 12 / 14

12. Рекомендована література

Основна література

1. Політична психологія: навчально-методичні матеріали до проведення лабораторних робіт / укладач Тетяна Володимирівна Федотова. Луцьк : ПП Іванюк В.П. 2021. 28 с. Режим доступу: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18866/1/polit_psyhol_metod.pdf
2. Шайгородський Ю.Ж. Політична культура як чинник розвитку демократичного політичного режиму в Україні. Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні. Київ: ППіЕнД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2021. С. 304-351. Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729431/1/Політична_культура_як_чинник.pdf
3. Політична психологія : навч.-метод. посібник / М 545 уклад.: Г.С. Фесун, В.М. Радчук, Ю.В. Журат – Чернівці:Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Фдьковича, 2018. 224 с. Режим доступу: <http://surl.li/fkhqcz>
4. Соціальна психологія (з основами соціально-психологічного тренінгу): Навч. посібник [електронне видання]: Дніпро: Середняк Т. К., 2021, 150 с. Режим доступу: http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/4469/1/Навч_пос_СОЦ_ПСИХ_ОЛ_2021_окончат_вар1.pdf
5. Андрущенко Т.В., Зеленін В.В. Психологія політичної пропаганди. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, – 2021. – 89 с. Режим доступу: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/35957/Andrushchenko_Zelenin.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. Балацька О. Б. Б 20 Політичні еліти та лідерство : навчальний посібник / О. Б. Балацька ; під. ред. Л. І. Павлової. – Сєвєродонецьк : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. 136 с. Режим доступу: <https://dspace.snu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dc4e46bd-be04-4ef7-8ab1-08d5a7d30006/content>
7. Політологія: навчальний посібник / Н.М. Демиденко. Суми. Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Електронне видання, 2022. 318 с. Режим доступу: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d89f768d-2b72-468d-b99e-64dc28425f83/content>
8. Католик Г., Калька Н. Психологія особистості (в схемах, презентаціях і таблицях): навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2022. 158 с. Режим доступу: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4747/1/POSIBNYK-psychology.pdf>
9. Конет, А. (2020). Політична маніпуляція: поняття, концепції, механізм дії. Медіафорум : аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент, 8, 185-201. Режим доступу: <https://doi.org/10.31861/mediaforum.2020.8.185-201>

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 13 / 14

10. Мошак, Д. (2022). Легітимаційний потенціал сучасної політичної маніпуляції. Науково-теоретичний альманах Грані, 25(2), 88-92. <https://doi.org/10.15421/172228>

11. Москаленко В.В. Політична психологія : навчальний посібник. Харків, 2017. 87с. <https://karazinbook.com/sites/default/files/books/moskalenko1.pdf>

Допоміжна література

1. Авер'янова Н. Сучасна політична еліта: перспективи розвитку. Ефективність державного управління. 2015. Вип. 42. С. 29–38.

2. Головатий М. Ф. Масова стихійна поведінка в дзеркалі сучасної політичної психології. Політика і духовність в умовах глобальних викликів. Політичні науки та методика викладання соціальнополітичних дисциплін. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія 22; відп. ред. О.В. Бабкіна. Київ: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2014. Спецвипуск. С. 28-34.

3. Морарь М. В. Політична комунікація в іміджмейкерстві партійного лідера. Гілея: науковий вісник. 2014. Вип. 81. С. 329-333.

4. Політика в особах / за заг. ред. Ф. Рудича. Київ.: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2012. 398 с. 22.

5. Політичні технології регулювання міжетнічної та міжконфесійної взаємодії у новітніх українських реаліях: аналітична доповідь / за ред. С. Римаренко. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАП України. 2014. 188 с.

6. Почепцов Г. Сучасні інформаційні війни. Київ: Вид. дім «КиєвоМогилянська академія», 2015. 497 с.

7. Свідерська О., Чорній О. Політична психологія : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2023. 344 с

8. Тімченко, О. В., Воробйова, І. В., Мацегора, Я. В., Приходько, І.І., Полторак, С. Т., Кравченко, О. В., Ліпатов, І. І. Психологія натовпу й управління ним при виконанні службово-бойових завдань: навч. посіб. 2015. 251 с.

9. Козирєв М.П. Політична психологія: навч. посібник / М. П. Козирєв. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 648 с.

10. Головатий М. Політична психологія. Підручник. Центр учбової літератури. 2021. 400 с.

11. Новицька, О. І., Ткаченко, А. В. Поведінка натовпу та масова свідомість. Вплив на індивідуальну поведінку. Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Проблеми соціально-гуманітарних наук». 2019.

12. Кульчицька А.В. Акцентуації характеру як межа між нормою і патологією / Н. Гаврилюк, А. Кульчицька // Психогенеза особистості: норма і девіація: зб. наук. статей / гол. Ред.. Я. Гошовський. – Луцьк: ВежаДрук, 2018. – С.195-200.

13. Кульчицька А.В. Психологія агресії, насильства і травми. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів напряму підготовки «Психологія» освітньої програми «Психологія» ОКР «магістр» / А.В. Кульчицька; Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, – Луцьк: Волиньполіграф, 2018.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.05-05.01/XXX.XX.X/X- ВКХ-01-2024
	Екземпляр № 1	Арк. 14 / 14

14. Федотова Т.В. Теоретичний аналіз проблеми макіавеллізму в психології / Федотова Тетяна, Васькевич Софія // Особистість і суспільство: методологія та практика сучасної психології : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (13 трав. 2019) / за заг. ред. Я.О.Гошовського, О.В.Лазорко, А. В. Кульчицької, Т.В.Федотової. – Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2019. – С. 9-11.

15. Кульчицька А.В. Соціально-психологічні особливості інтерв'ювання особи, яка звернулася за правовою допомогою/ В.Слов, А.Кульчицьк// Духовність. Цінності.Психологія. [Монографія] / гол.ред.Л. Лодзинська, І. Філіппова. – Луцьк: Волинь поліграф, 2018. – С.148-155.

16. Сугестивні технології маніпулятивного впливу : навч посіб. / [В.М. Петрик, М.М. Присяжнюк, Л.Ф. Компанцева, Є.Д. Скулиш, О.Д. Бойко, В.В. Остроухов]; за заг.ред Є.Д. Скулиша. – 2-ге вид. – К. : ЗТА «ВІПОЛ», 2011. – 248 с.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Бібліотека Гумер. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pravo/istrp/index.php

3. Фонд «Демократичні ініціативи» // Веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dif.org.ua/ua/>

4. Українське демократичне коло [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://polityka.in.ua/info/404.htm>

5. Київський міжнародний інститут соціології [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kiis.com.ua/ua/news/view-86.html>

6. Урядовий портал <http://www.kmu.gov.ua/control/>

7. Офіційний портал Верховної Ради України <http://iportal.rada.gov.ua/>

8. <http://www.president.gov.ua/> Офіційне представництво Президента України

9. Сайт Національної Парламентської бібліотеки України – <http://www.nplu.kiev.ua/>

10. Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України – <http://www.ipiend.gov.ua/>

11. Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень – <http://www.ucipr.kiev.ua/>

12. Сайт Українського центру політичного менеджменту – <http://www.politik.org.ua/>

13. Сайт журналу «Віче» – <http://www.viche.info/>